

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska

Data posiedzenia: 3 czerwca 2008 r.

Nr posiedzenia: 22

Posiedzeniu przewodniczył: senator Jerzy Chróścikowski – przewodniczący komisji.

Porządek posiedzenia: Czy Obszary Natura 2000 są barierą dla rozwoju górnictwa węgla brunatnego w Polsce?

1. Natura 2000 (Dyrektywa Siedliskowa i Dyrektywa Ptasia) a inwestycje w górnictwie węgla brunatnego.
2. Stan obecny i plany rozwoju górnictwa węgla brunatnego w Polsce.
3. Oddziaływanie odkrywkowego wydobywania węgla brunatnego na układ stosunków wodnych na przykładzie Kopalni Węgla Brunatnego Konin:
 - Spojrzenie ze strony kopalni węgla brunatnego
 - Spojrzenie ze strony nauk geograficznych i geologicznych
 - Spojrzenie ze strony nauk biologicznych i ekologii

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji,

- zaproszeni goście, m.in.:
 - Ministerstwo Środowiska:
 - podsekretarz stanu, Główny Konserwator Przyrody Maciej Trzeciak,
 - podsekretarz stanu, Główny Geolog Kraju Jacek Jezierski,
 - szef gabinetu politycznego Joanna Maćkowiak-Pandera,
 - Ministerstwo Gospodarki:
 - podsekretarz stanu Marcin Korolec,
 - zastępca dyrektora Departament Energetyki Tomasz Dąbrowski,
 - referendarz w Departamencie Energetyki Aleksandra Baut,
 - Ministerstwo Finansów:
 - główny specjalista w Departamencie Finansowania Regionów i Rolnictwa Ewa Majewska,
 - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej:
 - główny specjalista w Departamencie Planowania i Zasobów Wodnych Wiesław Marciniak,
 - Sejm RP
 - poseł Piotr Cybulski,
- oraz m.in.:
 - senator VI kadencji Marek Waszkowiak,
 - Uniwersytet Adama Mickiewicza:
 - Wydział Biologii:
 - kierownik Zakładu Fizjologii Roślin prof. dr hab. Bogdan Jackowiak,

- dyrektor Instytutu Biologii Środowiska prof. dr hab. Wojciech Niedbała,
- zastępca dyrektora Instytutu Biologii Środowiska dr hab. Julian Chmiel,
- dr Michał Kupczyk,
- Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych:
 - dyrektor Instytutu Geologii prof. Jan Przybyłek,
 - kierownik Zakładu Kształtowania Środowiska Przyrodniczego i Fotointerpretacji w Instytucie Geografii Fizycznej Kształtowania Środowiska Przyrodniczego prof. dr hab. Leon Kozacki,
- Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wydział Rolniczy, Katedra Gleboznawstwa:
 - kierownik Zakładu Chemii i Ochrony Środowiska Glebowego prof. dr hab. Andrzej Mocek,
 - kierownik Zakład Fizyki i Mechaniki Gleby prof. dr hab. Wojciech Owczarzak,
- Polska Akademia Nauk, Oddział w Poznaniu:
 - kierownik Zakładu Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego prof. dr hab. Andrzej Kędziora,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Poznaniu:
 - p.o. dyrektora Janusz Wiśniewski,
 - hydrolog Piotr Kowalczak,
 - limnolog Bogumił Nowak,
- Hydroconsult sp. z o.o.:
 - prezes Stanisław Dąbrowski,
 - wiceprezes Czesław Nowakowski,
- Kopalnia Węgla Brunatnego Konin:
 - prezes Zarządu dr Sławomir Mazurek,
 - główny specjalista ds. rozwoju Lucyna Mazurek,
 - główny specjalista ds. ochrony środowiska Arkadiusz Michalski,
- burmistrz miasta Kruszwica Tadeusz Gawrysiak
- sołtys sołectwa Tomisławice Józef Imborski,
- Społeczny Komitet Protestacyjny Przeciwko Budowie Kopalni Odkrywkowej w Tomisławicach:
 - Marek Trawiński,
 - Wiesław Michalak,
- redaktor „Chłopskiej Drogi” Piotr Mikołajewski,
- projektant z „Poltegor Projekt s.p.o.” Jacek Szczepiński,
- ekolog z Polskiego Klubu Ekologicznego Bohdan Szymański,
- koordynator Kampanii Klimatyczno-Energetycznej, Greenpeace Polska, Julia Michalak,
- Klaudia Pugacewicz.

Przebieg posiedzenia:

- Ad. 1** Podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Marek Trzeciak przedstawił niektóre zagadnienia dotyczące Programu Natura 2000 (Dyrektywa Siedliskowa i Dyrektywa Ptasia) i inwestycje w górnictwie węgla brunatnego. Zdaniem przedstawiciela resortu środowiska, złoża węgla kamiennego w najbliższym czasie będą stanowić istotne źródło energii w Polsce. Realizacja inwestycji związanych z górnictwem węgla brunatnego nie może odbywać się bez poszanowania

ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych Polski, a tym samym bez przestrzegania przepisów wspólnotowych. Proces wyznaczania sieci Natura 2000 w Polsce powinniśmy racjonalizować poprzez wyznaczanie nowych obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem istniejących złóż węgla brunatnego, ale tylko w przypadku gdy będzie to możliwe z uwagi na naukowe przesłanki wynikające z ochrony europejskich zasobów przyrodniczych. Podkreślił, że nie należy postrzegać kwestii ochrony zasobów przyrodniczych jako czynnika hamującego rozwój górnictwa węgla brunatnego w Polsce, ale jako element racjonalizujący tego typu działalność i kompensujący potencjalne straty przyrodnicze.

Informację na temat planów rozwoju górnictwa węgla brunatnego w Polsce przedstawił podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Marcin Korolec, którego zadaniem, do około 2050 r. przy utrzymywaniu dotychczasowego poziomu wydobywania, zasoby węgla brunatnego w eksploatowanych złożach wyczerpią się.

Według danych zaprezentowanych przez Państwowy Instytut Geologiczny najbardziej korzystnymi pod względem ekonomicznym złożami kwalifikującymi się do udostępnienia są Gubin, Rogóźno, Gubin-Brody, Złoczew. Ponadto poinformowano, że Ministerstwo Gospodarki przygotowuje dokument „Polityka energetyczna”, uwzględniający bieżący rozwój gospodarki światowej, w szczególności drastyczny wzrost cen nośników energii.

Działalność Kopalni Węgla Brunatnego Konin przedstawił dyrektor Sławomir Mazurek. Kopalnia uruchomiła już dziesięć odkrywek i jest w pełni przygotowana do uruchomienia kolejnych. Otwarcie nowej odkrywki wymaga wielu przedsięwzięć m.in. prac koncepcyjnych i projektowych, uzyskania koncesji a wreszcie rozpoczęcia budowy. Dyrektor zwrócił uwagę, że na etapie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko projektowanej inwestycji organy samorządu terytorialnego oraz społeczeństwo miały możliwość czynnego w nim uczestniczenia.

Profesorowie Leon Kozacki, Jan Przybyłek oraz Andrzej Mocek mówili o mechanizmach zachodzących w odniesieniu do zjawisk hydrogeologicznych towarzyszących obniżaniu się zwierciadła wód.

Prof. Bogdan Jackowiak przedstawił spojrzenie nauk biologicznych na zagadnienie „Obszary Natura 2000 a rozwój górnictwa węgla brunatnego w Polsce”. Zdaniem prelegenta, Polska podobnie jak kraje członkowskie Unii Europejskiej oraz kraje przystępujące do Unii miała obowiązek przetransponowania do dnia 21 lipca 2004 r. przepisów dyrektywy 2001/42/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny oddziaływania pewnych planów i programów na środowisko do prawodawstwa krajowego. Obecnie nie ma jeszcze pełnej zgodności zapisów ustawy – Prawo ochrony środowiska z przepisami dyrektywy. Główna rozbieżność występuje w zakresie stosowania zapisów ustawowych. W polskim prawie jest węższy zakres ich stosowania tzn. mniejszy jest katalog planów i programów podlegających przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko niż wynika to z przepisów dyrektywy. Ponadto stwierdził, że nie wiemy, jak w strefie bezpośredniego oddziaływania kopalni na etapie przygotowania i eksploatacji zmieniają się siedliska przyrodnicze i różnorodność biologiczna flory i fauny. Nie wiemy również, jak nieunikniona utrata siedlisk oraz zmiany bioróżnorodności w strefie bezpośredniego oddziaływania kopalni wpłyną na różnorodność biologiczną Obszaru Natura 2000 i różnorodność biologiczną Jeziora Głuszyńskiego.

W trakcie dyskusji zwracano uwagę, że inwestycja może na trwałe zniszczyć środowisko naturalne w Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia, jak również pytano, czy zgodnie z przepisami został ustalony tak zwany lej depresyjny tworzący się przy wydobywaniu węgla i czy nie doprowadzi on do zachwiania dotychczasowej gospodarki wodnej. Zdaniem obecnych na posiedzeniu przedstawicieli władz samorządowych, w centralnej Polsce nie ma tak wielkiego i cennego przyrodniczo obszaru, jak jezioro Gopło i okolice. Władze samorządowe mają przykre doświadczenia z odkrywką „Józwin 2”, gdzie poziom lustra wody spadł przeszło 2, 5 m. Zwracano uwagę, że planowana inwestycja spowoduje stepowanie ziemi, w wyniku którego rolnicy odczują spadek wysokości plonów, co w konsekwencji doprowadzi do ich zubożenia.

Odpowiadając na pytania, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Jacek Jeziński wskazał, że w postępowaniu o udzielenie koncesji brało udział ok. 400 stron postępowania – właściciele nieruchomości gruntowych, którzy mieli prawo do czynnego w nim udziału. Minister środowiska spełnił wszystkie wymagane przez prawo warunki dotyczące udzielenia tej koncesji, prowadząc postępowanie wziął pod uwagę zarówno interes państwa, jaki i aspekty ochrony

środowiska. Zapewnił, że oddziaływanie nowej odkrywki „Tomisławice” na środowisko będzie monitorowane.

Prezes Sławomir Mazurek podkreślił, że posiadanie decyzji środowiskowych jest konieczne przed uzyskaniem koncesji na wydobywanie węgla ze złoża. Organem właściwym do jej wydania jest wójt gminy, na której obszarze znajduje się największa część terenu odkrywki, w porozumieniu z wójtami innych gmin. Do wniosku do wójta gminy musi być załączony raport o oddziaływaniu odkrywki na środowisko oraz kopia mapy ewidencyjnej z zaznaczonymi granicami odkrywki i przewidywanym obszarem jej oddziaływania – procedura ta umożliwi na każdym etapie realizacji wypowiedanie się społeczności lokalnej.

Minister Jacek Jezierski złożył deklarację, że wydobycie węgla w pobliżu jeziora będzie bezpieczne.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.

sporządziła Joanna Kowalska